

TOPLUMSAL BİR YARA; ÇOCUK İSTİSMARI

Cevahir Havvat

Sosyal Hizmet Bölümü

“İstismar” denince ilk akla gelen doğal olarak çocuk ve çocuğa karşı uygulanan her türlü kötü tutumdur. Bu tutum çocukların ya da ergenlik durumundaki genç bireylerin anne babaları ya da kendilerine bakmakla yükümlü olan kimseler tarafından uygulanabilir. Bu tutumu, bir yetişkin tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan çocuğun gelişimini olumsuz yönde etkileyen ve hasar verici davranışlar olarak da daha farklı tanımlayabiliriz.

Bir toplumun gelişmesi, kalkınması ve ilerleyebilmesi toplum içerisinde var olan ve yetişen çocukların gerek bedensel gerekse sosyal ve ruhsal yönden sağlıklı birer bireyler olması ile mümkündür. Çocukların sağlıklı birer birey olabilmesi ve gelişimine katkı sağlamasında en önemli rol alan kurum ailedir.

Çocuk ihmal ve istismarı insanlık tarihi boyunca süregelen toplumun yarası olarak tanımlanabilecek bir olgudur. Günümüzde ise çok ciddi boyutlara ulaşmıştır. Çocuk hakları bağlamında çocuğun sağlıklı gelişiminin en önemli etkeni koruma ve güvenlidir. Çocuk ilk eğitimini ve kişiliğini aile ortamında öğrenmektedir. Günümüze baktığımızda özellikle aile ortamında ebeveynler tarafından çocuklara yönelik ihmal ve istismar davranışı oldukça yaygın görülen bir olgudur. Ebeveynler çocuk yetiştirme sürecinde bilerek veya bilmeyerek çocuğun gelişimini olumsuz yönde etkileyecek şiddet ve ihmal davranışı sergileyebilmektedir.

Çocuklar kendilerini en fazla aile ortamında güvende hissederken en çok risk altında oldukları ortam da aile ortamıdır. Çevrede de her zaman istismar ve ihmal önemli rol oynamaktadır. Toplumsal fakirlik, yetersiz konutlaşma, zayıf sağlık hizmetleri, yetersiz besin kaynakları gibi olgular çocuğa yönelik toplumsal zararları kapsamaktadır.

Sağlıklı nesillerin yetiştirilmesi amacıyla çocuk ihmal ve istismarına maruz kalan çocukların yaşam boyunca bu durumdan etkilendikleri ve çocuklarda ruhsal, psikolojik davranış bozukluklarına sebep olduğu görülmüştür. İhmal ve istismara maruz kalan çocuklar ileriki hayatlarında anne ve babasının rolünü alabilmekte ve böylece ebeveyn çocuk rolünün ne yazık ki değiştiğini gözlemleyebilmekteyiz.

Peki neler yapılmalı? Çocuk haklarının temeli olarak yasama, koruma ve gelişim hakları dikkate alınarak çocukların yetiştirilmesi ve hayata kazandırılmasına yardımcı olunması amacıyla hukuki sistemin geliştirilmesi gerekmektedir.

Çocuk ihmal ve istismarının önlenmesi amacıyla okul yöneticileri, rehber öğretmenleri ve öğretim üyeleri çocuğa yönelik kötü muameleyi hem önleme hem belirlemede hem de bu soruna müdahale etmede büyük öneme sahiptirler. Bu ilgili meslek gruplarının bilinçlendirilmesine ve farkındalıklarının artırılmasına önem verilmelidir.

Toplum bilinçlendirilmeli, anne babalara yönelik eğitim programları uygulanmalı ve önleme programları devlet politikalarında yer almalıdır.

Çocuk ihmal ve istismarı şüphesiyle karşı karşıya kalındığında ne yapılmalı?

Multidisipliner bir yaklaşım ile ele alınması zorunludur. Adli tıp uzmanları, çocuk ergen ruh sağlığı doktorları, çocuk gelişimi uzmanları, psikolog ve sosyal hizmet uzmanları, hukukçular bir arada çalışmak zorundadır. Bir başka adım ise çocukla birlikte ailenin zarar göreceği göz önüne alınmalı ve psikiyatrik destek sağlanmalıdır. Hukuki boyutunda ise çocuk istismarı şüphesi var ise Cumhuriyet Başsavcılığına adli raporla başvurulmalıdır. Çocuk hakkında koruma kararı alınmalıdır. Çocuğun tedavisinin sürdürülebilmesi için yasal güvence istenmelidir.

“Unutmayalım ki çocuklar hayalleriyle yaşar büyür ve gelişir hayalleriyle var olurlar. Yaşadığımız coğrafyada farklı koşullar ve şartlarda yaşam serüvenleri vardır ama bazı yaşanmışlıklar vardır ki gözünüz görse diliniz susturulur... O serüvenlerin asıl karakterleri hayallerini çaldığımız çocuklar... Sessizlik körleştirir ses ol”